

הגאון האדיר רבי פנחס מנחם אלתר שליט"א

אוצר החכמה

1134967

ראש ישיבת שפת אמת וחבר מועצה"ת
אחיו של כ"ק האדמו"ר מגור שליט"א

פתיחת המחזור הששי, תשובה — "באותו לשון"

ברשות מרנן, רבנן ורבותי, וקהל נכבד!

תחלה אבקש למסור שליחות קדושה מאת אחי — מרן כ"ק אדמו"ר שליט"א
מגור, — אשר בסיום קודם השתתף ונוכח יחד אתנו פה, והפעם משנכצר ממנו
לבוא, כמו לפני 4 שנים, לחגיגה זו, — ביקשני למסור כאן משמו את ברכתו
לכנס הזה:

"בברכה ובהצלחה!"

ישנה מסורת יהודית להסמיך סיום התורה להתחלתה. ככה עושים כשגומרים
תורה שבכתב, כשגומרים פרשת "וזאת הברכה", ומיד מתחילים בפרשת
"בראשית". כך גם אפילו בפיוט "ברשות" שאומרים אז. כך גם קובעים חז"ל.

ברצוני לדבר על הקשר שבין סיום הרמב"ם ותחילתו. זקני בעל חידושי הרי"ם
ו"ל, — הרבי הראשון לבית גור, אמר: ראש דברך — "אמת":

"א" — עשרת הדברות מתחילים מ"אנכי", ונקראים ישר והפוך, עד שמגיע
שוב "אנכי";

"מ" — ה"משנה" מתחילה: "מאימתי", ומסתיימת: "יברך את עמו בשלום";

"ת" — התלמוד הבבלי מתחיל: "תנא היכא קאי", ומסתיים: "אל תקרי הליכות
אלא הלכות";

וזהו, אומר ה"חידושי הרי"ם", ראש דברך "אמת".

ואני מוסיף על זה:

גם הרמב"ם מתחיל ב"מ": "מה אהבתי תורתך" ומסיים ב"מ": "כמים לים מכסים". "מ" בתחלה ו"מ" בסוף! — כי הרמב"ם הרי השתדל לשונו תהיה לשון המשנה, ואף קרא לספרו בשם "משנה תורה".

כתוב: "סוף דבר הכל נשמע את האלקים ירא", העיקר זה יראת שמים וידיעת ה'. בזה הרמב"ם גומר ובזה הוא מתחיל. הוא מתחיל מצוה ראשונה: לדעת שיש בורא עולם במציאות, או בלשונו: שיש שם בורא, והוא מסיים: ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים.

אבל הבה נתבונן בדברי ישעיהו הנביא, בפסוק הנזכר שבו מסיים הרמב"ם את ספרו — "מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים". פסוק זה מדבר בביאת משיח צדקנו, שהוא אחד מעיקרי אמונתנו, ואשר לזה מחכים ומצפים אנחנו בכל יום, גם עכשיו ממש, מצפים ומחכים לביאת גואל צדק. זה עיקר האמונה! אומר את זה כל יהודי כל יום!

הבה נתבונן בדברי הנביא ישעיהו בפסוקים שלפני פסוק זה: "ושעשע יונק על חור פתן ועל מאורת צפעוני גמול ידו הדה", ומסיים: "כי מלאה הארץ דעה את ה' וגו'", — חיבור לנאמר לעיל מיניה.

מה הקשר בין נחש לענין זה? מה אומנתו של נחש? — לשון. הדרגה הכי גדולה של האדם שהוא מדבר ויש לו מעלת הדיבור.

על הפסוק "את ה' האמרת היום וה' האמירך היום", אומר ה"שפת אמת": המושג "להאמיר" מפרשים כמובן של "לגדל", "להמליך", אבל למה בלשון אמירה? — כי עיקר מעלות ישראל הוא כוח הדיבור, הכוח הנפלא של הפה. תורה, תפלה, המבטאים את האור של התורה והאמונה. אבל באותה מידה הוא עלול לקלקל גם על ידי מחלוקת ושנאת חנם.

אנחנו דור התשובה. "השיבנו ה' אליך ונשובה" לפני הגאולה. תשובה צריכה להיות באותו מקום, באותו אבר, כך אומרים חז"ל לגבי אדם בעל תשובה. באולם הזה, "בניני האומה", יש כל מיני כינוסים. כמה כפירות היו כאן! כמה עבודות זרות, קומוניזם וכל מיני יוגה באולם הזה! פה צריך להתקדש שם שמים באור התורה, באור הרמב"ם, על ידי ציבור יותר גדול. בפרשת אליהו הנביא בהר הכרמל סירב פר הבעל ללכת, כפי שחז"ל אומרים, עד שאמרו לו: על ידך גם יתקדש השם. דווקא באותו מקום. זה נקרא בעל תשובה.

באותו אבר, — אמנות הדיבור! נאמו כאן על כל מיני עבודות זרות וכפירה בה'. דווקא כאן צריך להיות הרבה אור תורה. נעזוב את כל המחלוקות שיש בינינו, כל השנאת חנם. חילוניים בינם לבין עצמם, ובין חילוניים לדתיים. וכי חסרה שנאת ישראל בעולם? שונאים את עם ישראל שנאה נוראה. חז"ל אומרים: מאז שניתנה תורה ירדה שנאה, ירדה חורבה. מקנאים בנו.

כאן, במקום זה חירפו את דת ישראל, את תורת ישראל. אנחנו מקווים שגם היהדות הדתית, תעזוב את כל המחלוקות ותעסוק רק בלימוד אור התורה. חושך לא מגרשים במקלות, אלא באור. שנאה לא מגרשים בשנאה הפוכה, אלא באהבה. אנחנו לא נרצה לריב. נאהב את כל היהודים, וכאור התורה כולנו נעשה שכם אחד, כמו שכתוב בצפניה: "לעבדו כולם שכם אחד". מה זה נקרא "שכם אחד"? — שכם זה משא. יש לעיתים שעושים ביחד, אבל כל אחד אומר: "אני קודם". "שכם אחד" פירושו שיש משא, וכל אחד אומר לשני: אנא, עזור לי, החזק אתי את המשא. הבה נרים כולנו יחד את עול מלכות שמים. כולנו: ספרדים, אשכנזים, חסידים, ליטאים. כולנו נעזוב את השנאה ונמליך את הקב"ה. נצעד יחד לקראת משיח צדקנו עכשיו.

אבל עדיין לא ברור מה נקרא "באותו לשון". חז"ל מספרים (בתלמוד ירושלמי, ונמצא גם בזוהר) רבי שמעון בן יוחאי — שיכול היה להציל כל העולם — אילו הייתי כבריאת האדם הייתי בורא שני פיות — אחד לתורה ולתפלה, ואחד לאכילה, לשתייה ולדברים בטלים. אחר כך חזר בו רבי שמעון בר יוחאי ואמר: עכשיו שיש פה אחד — אין העולם יכול להתקיים, מדלטוריא שלו, — מה היה אילו היו שני פיות?

נשאלת השאלה: וכי זו סיבה שרבי שמעון בן יוחאי יחזור בו? אנחנו יודעים, שאם סותמים את האף, מוכרחים לפתוח את הפה, אי אפשר לסגור אז את הפה. הרי אפשר היה לקבוע מנגנון כזה — וה' לא זקוק לעצות — שאם פה אחד פתוח השני יסגר. אז לא תהיה בעיה של שני פיות, יהיה פה אחד לתורה, לדברים של קדושה, ופה אחד יהיה לדברים של רשות ואכילה ודברים לא כל כך טובים.

אלא שהכוונה היא כך: ברור שאפשר היה לברוא שני פיות, אלא שאם כיום, אותו פה שיכול להתפלל כל יום ולכרך, מסוגל להשמיע לשון הרע, שקר, דברים בטלים, ואי אפשר לקיים את העולם מפני הדלטוריה, כל שכן שאילו היה פה מיוחד שלא היה לו שום פתח של קדושה, על אחת כמה וכמה שאותו פה היה מגיע למצב איום ונורא.

רבותי, "באותו לשון" אומרים חז"ל. במקום זה, על ידי אמנות הדיבור, דיברו מפלגות חילוניות כל כך הרבה כפירה נגד ה' ותורתו, דווקא על ידי אותם רמקולים — ידברו כאן אור תורה.

אבל רבותי! יש גם ענין של "לשון הרע". הגמרא אומרת במסכת ערכין: אם מדברים לשון הרע, מה תקנתם של אומרי "לשון הרע", ילכו אצל תלמיד חכם, סיפר לשון הרע אין לו תקנה, מה העצה לזה? — אומרים חז"ל: אם תלמיד חכם הוא (זה שדיבר "לשון הרע", תקנתו היא) יעסוק בתורה. אם עם הארץ (הוא זה המספר "לשון הרע", תקנתו היא) ישפיל רוחו. לכאורה תמוה הדבר, מה זאת אומרת? אם (המדבר לשון הרע) תלמיד חכם הוא (תקנתו) יעסוק בתורה? הדברים לכאורה תמוהים ובלתי מובנים?

אבל, יגעתי ולא מצאתי — אל תאמין, לא יגעתי ומצאתי — אל תאמין!

אכן, מסתבר שהדבר עלול להיות גם בתלמיד חכם. חז"ל אומרים: על הדור שבו יבוא המשיח, שתהיה בו קטיגוריא בין תלמידי חכמים, ולכך הכוונה! יש לעזוב את כל המחלוקות. על כולנו יחד להתעסק אך ורק בלימוד תורה, בהרבצת תורה.

איך מסתיים ספר שלישי שבתהלים: "אשר חרפו אויביך ה', אשר חרפו עקבות משיחך, ברוך ה' לעולם, אמן ואמן!"

^{אוצר החכמה} אומרים שדווקא בעקבתא דמשיחא, ומשיח הרי בא בהיסת הדעת, יהיו אז אפילו התנגדויות. אך — ברוך ה' לעולם!

באולם זה, בשנה זו — שנת תשמ"ט, היו כאן אמנם כנסים כפרניים, נגד התורה;

אבל, במקום הזה היה גם כנס של בני תורה, ויתכן — לא הייתי שם, — שאמרו שם דברים שצריך אולי לקרוע עליהם!

אשר חרפו אויביך ה' — החילוניים!

חרפו עקבות משיחך! — זהו הענין של קטיגוריא בתלמידי חכמים.

אבל, על שניהם נאמר: ברוך ה' לעולם, אמן ואמן!

^{במקום הזה} במקום הזה יתגדל ויתקדש שמים רבא. בציבור יותר גדול, "באותו לשון" יתקדש שם שמים. נעזוב נא את הכל, הבה, כולנו יחד, כל העדות, חסידים ומתנגדים, כולנו נשרה עלינו את קדושת ה' להביא את ביאת גואל צדק כרגע.

יאריך ה' ימיו ושנותיו של כבוד קדושת אדמו"ר מליובאוויטש שליט"א, שנתן לעולם פנינה של לימוד הרמב"ם על ידי הרבים. לימוד תלמוד בבלי קבע הגאון רבי מאיר שפירא, לימוד תלמוד ירושלמי — כבוד קדושת האדמו"ר מגור, לימוד הרמב"ם — כבוד קדושת האדמו"ר מליובאוויטש.

עכשיו אנחנו מתקנים את מה שיש לתקן. יש מסלול של שנה, מסלול של שלוש שנים. בכך נתקן דברים מבחילים, דברים שהרמב"ם מביא ולא מצאתי אותם בשולחן ערוך. הגמרא אומרת "כל המדבר לשון הרע כאילו כופר בעיקר". הרמב"ם מביא את זה בהלכות דיעות. לדאבוננו יש בכל אחד ואחד הרבה דילטוריה ולשון הרע. יערוך כל אחד אצלו בדק הבית, יתחזק בשמירת הלשון. דווקא אחד מאלה שלא נמנו עם ההולכים בדרך החסידות — צדיק וקדוש, החפץ חיים זצ"ל, — שיסד את אגודת ישראל יחד עם אבי מורי האדמו"ר מגור זצ"ל, — הפיץ את הענין של שמירת הלשון.

נחזק את עצמנו בשמירה מלשון הרע, באהבת ישראל, נגד מריבות, ויחד נפיץ את אור התורה, כולל אור התורה של הרמב"ם שהאיר והבזיק, לעבדו שכם אחד, דיעה את ה' — ההיפך מכפירה בעיקר.

התאפקתי מלדבר על כל המחלוקת המכאיבה בין חסידים ומתנגדים ברבים.

פעם ראשונה זה זועק מתוך לבי, ואני אומר, באותו אולם: לא להשיב בשנאה, רק הבה נעשה ביחד, נמליך כבוד שמים, נדליק את אור התורה הגדול.

ונסיים כברכה שאנחנו אומרים תמיד כשאנחנו מדברים על דרגות נעלות. בתפלת ובא לציון גואל, בסוף, אומרים: ברוך אלוקנו שבראנו לכבודו והבדילנו מן התועים, הבדילנו מן הגויים, הבדילנו מן התועים בדרך ה', שהם לא שומרים תורה, לא שומרים מצוות, הבדילנו מן התועים, ונתן לנו תורת אמת וחיי עולם נטע בתוכנו, בתוך כל אחד ואחד יש עץ החיים של תורה, של אור. ומסיימים: הוא יפתח לבנו בתורתו וישים בלבנו אהבתו ויראתו לעשות רצונו בלב שלם.

מכיוון שהזכרתי את ענין כבוד קדושת אדמו"ר מליובאוויטש ה' יאריך ימיו, אני רוצה בהזדמנות זו, אני יודע לא כולם מתפללים בנוסח זה, ואלה שמתפללים בנוסח המקובל בחב"ד נדמה לי שזה לא נמצא בסידורים, אבל בקהילות אחרות אומרים את זה: יהי רצון מן אבינו שבשמים, לקיים בנו חכמי ישראל, לקיים חכמי ישראל, יאריך ימיהם ושנותיהם של זקני הדור שמגינים בצדיקים, כבוד קדושת הרבי מגור שליט"א, כבוד קדושת הרבי מליובאוויטש שליט"א, כבוד קדושת הרבי מקלויזנבורג שליט"א, ושאר חכמי ישראל, ה' יאריך ימיהם ושנותיהם של כולם ונזכה לעבדו שכם אחד ומלאה הארץ דיעה את ה' כמים לים מכסים. ומצוה ראשונה לדעת שיש שם אלקים, ויש אמונת חכמים, גם כך יאמינו בעולם. אחד הדברים שרוצים לעקור מאתנו — אמונת צדיקים. אנחנו ראינו מה זה צדיקים. כאשר הרים משה את ידו וגבר ישראל — ידיו של משה. ישנו הביטוי "ביד הלשון", חז"ל אומרים: וכי יש ללשון יד? "גמול ידו הדה", אכן, יש יד של צדיקים שמטה את ישראל לאביהם שבשמים להתחזק באמונת חכמים צדיקים ויחד יחד עם אור התורה לקראת משיח צדקנו במהרה בימינו אמן.

המנחה הרב נפתלי רוט שי':

מורי ורבותי, במעמד הגדול הקדוש והמרגש הזה, שלוחה ברכת ותפלת כל הקהל הקדוש שהתכנס פה לכבוד קדושת האדמו"ר הגאון הקדוש מגור שליט"א, שישלח ה' דברו וירפאהו, ויאריך ימיו ושנותיו בטוב ובנעימים, ויזכה להמשיך לרעות את קהל הקודש מתוך בריאות והרחבה עד ביאת משיח צדקנו בקרוב ממש אמן.

ברכתו של

כ"ק האדמו"ר מקמארנא—ירושלים שליט"א

"אמרו חז"ל: לעולם יראה את בעל השמועה עומד לנגדו.

בהתכנסות אלפי ישראל לפי הוראת רבן של ישראל כבוד קדושת מרן האדמו"ר מליובאוויטש שליט"א — שורה כאן רוחו של הרמב"ם ז"ל. ואפשר לפעול ישועות בכלל ובפרט, ואפשר להמליץ: "והיו עיניך רואות את מוריך", "רואות" עולה בגימטריא: תרי"ג, לרמוז על מצוות התורה שהרמב"ם בא לפרש בספרו הגדול.

חיזקו והתחזקו ובקרוב נזכה לביאת הגואל".